

Милорад Чукић

6. СРГІСКА БРИГАДА

Бригада је формирана 17. септембра и до 18. септембра остала у рејону села Буци, с тим што је први батаљон истурила у обезбеђење са задатком затварања правца од Куршумлије и Крушевца. Истовремено је одржавала везе са јединицама 3. и 4. пролегерске бригаде.

Сутрадан, 18. септембра 1944. године, Штаб 2. пролетерске дивизије издао је наређење бригаама за напад на четничке снаге на просторији Трстеник - Крушевац. У свом наређењу упознаје штабове бригада о четничким снагама, које се налазе на овој територији.

"Према досадашњим подацима са којима располажемо, четничке снаге око 3000 оружаних, толико исто ненаоружаних, су посели леву обалу (3) Мораве од Трстеника па до Сталаћа, као и сам Трстеник и Крушевац. Комуникација Краљево - Крушевац - Сталаћ у исправном стању и Немци је повремено користе...

... Ненаоружани и мобилисани налазе се у селима: Коњух. Шанац, Крвавица, Дренова, Сугубина, Медвеђа.

У свом међусобном разговору четници се нарочито боје тешких бацача и уопште тешког оруђа, као и напада са леђа. У оба случаја хвата их страховита паника и бежи свако на своју страну.

Штаб Кесеровића се налази у селу Бела Вода, а главни четнички штаб за Србију налази се у селу Риљуцу.

У циљу разбијања ове деморалисане четничке банде и омогућавања поштеним, насилно мобилисаним сељацима да се ослободе мобилизације и демобилишу, IV пролетерска бригада, без једног батал>она и један батал>он III српске бригаде ће форсирати Мораву..." (214/215)

Шеста српска бригада је добила задатак да, у току ноћи, између 18. и 19. септембра, изврши покрет и поседне положаје на линији: Жабаре - Парлог - Голубовац, са задатком обезбеђења и

извиђања комуникације Крушевац - Краљево и контролисања Александровца. У случају нокушаја бекства непријатеља на другу страну Мораве, по разбијању од стране јединица IV пролетерске бригаде и једног батаљона 3. српске бригаде, јединице 6. бригаде пресретаће и хватати разбијене четнике и неће им дозволити да се организују и концентришу на десној обали Мораве. Накнадно је Штаб Дивизије доставио допунски извештај о распореду и покрету четника.

Одмах по добијеном наређењу од Штаба Дивизије, Штаб Бригаде је позвао команданте батаљона. Командант Бригаде Видо Шошкић је командантима батаљона: Мићи Ђурковићу, Милораду Кандићу, Милу Никаљевићу и Душану Јанковићу, издао заповест за хитан покрет батаљона према заповести Штаба Дивизије, одређујући им ближе задатке. Јединице Бригаде су извршиле покрет 18. септембра, око 20 часова. Исте ноћи батаљони су посели положаје: 1. батаљон у селу Губеревац, са задатком да извиђа и обезбеђује од правца Александровца, посебно контролишући комуникацију и простор око Александровца; 2. и 3. батаљон посели су положаје на просгору села Мрмош - В. Врбница, са задатком да извиђају и обезбеђују комуникације на правцу Краљево - Крушевац, а 4. батаљон је заузео положаје на простору села Жабаре са задатком да извиђа и обезбеђује правац од Крушевца и одржава везу са јединицама 3. српске бригаде. Штаб Бригаде се сместио у рејону села Мрмош. (215)

Штаб 6. српске бригаде је са положаја, 19. септембра, у 12,15 часова, послао извештај Штабу 2. пролетерске дивизије, следеће садржине:

"Према наређењу тога Штаба, наша Бригада извршила је покрет у 20,30 ч. и у току ноћи размјестила се на просторији: Жабари - В. Врбница - Мрмош - Голубовац. Овакав распоред јединица извршен је у циљу извршења постављеног нам задатка."

Бригада је остала на тим положајима још неколико дана, с тим што је испољавала борбену активност на ширем простору и појачала активности у извиђењу и обезбеђењу терена, претресању терена, заробљавању, хватању и разоружању разбијених четничких група. (217)

Истог дана, 20. септембра, у 18,40 часова, Штаб Бригаде шаље други извештај Штабу 2. пролетерске дивизије:

"По разбијању четничких банди на левој обали реке Мораве, присилно мобилисани прсли су и беже у свим правцима. По причању ових, четници су на овом сектору страховито разбијени и претрпели огромне губитке.

Наше јединице, у току данашњег дана од 14 часова, ухватили су 70 присилно мобилисаних наоружаних четника, који су се пребацили с десне стране Мораве; по њиховој изјави има их још који беже у овом правцу. Ми смо појачали број заседа и патрола на правцу њиховог одступања. Све способне за војску задржаћемо у јединицама, а старије упућујемо командама мјеста на даљи поступак. Међу овима изразитих четника нема."

ЕГгаб дивизије је одржавао свакодневну везу са бригадама и слао допунска наређења и заповести, па је и 20. септембра, у наређењу 6. српској бригади, заповедио:

"IV српска бригада нека својим даљим јачим патролама контролише терен према Александровцу - Трстенику и комуникацију Крушевац - Трстеник и хвата оне који су, као разбијени, са леве обале пребегли на десну обалу Мораве желећи да утекну кућама. Наоружане разоружавати, а све младиће четнике задржавати у нашој војсци. Развиги што јачу обавештајну службу у правцу Копаоника, јер смо добили обавештење да се тамо налазе неке четничке групе. Проверити да ли је ово тачно". (218)

Наређењем Штаба 2. пролетерске дивизије, од 21. септембра 1944. године, 6. српска НОУ бригада добила је следећи задатак:

"VI српска бригада ће по стицању 4. пролетерске бригаде номерити се на просторију Голубовац - Пасјак - Риђевштица држећи обезбеђење на Погледу (к. 736), као и на Чикеру (к. 759), са задатком извиђања и обезбеђивања у правцу Трстеника и Врњачке Бање, као и спуштање својих диверзантских група на комуникацију Трстеник - Стоиана у циљу рушења исте. Једну своју чету би могли држати у Александровцу, као посаду. У Александровац треба да стигне 1. баталјон IV пролетерске бригаде из Блага и када стигне, уместо да иде за Пасјак, како смо му наредили, повезати га односно упутити га у састав своје Бригаде у село Мешево на расположење бригади..."

Одмах по добијању наређења од Штаба Дивизије, штаб 6. српске бригаде издао је наређење својим јединицама за покрет. Батал.они су добили следеће задатке:

1. батаљон по извршењу акције у селу Латковац са својим деловима има се пребацити и разместити у селу Дренчи, с тим што ће једну чету оставити као посаду у Александровцу. Задатак овог батаљона је: извиђање и обезбеђење у правцу села Латковац - Врњачка Бања и комуникацијом Александровац - Брус;

2. батаљон извршиће одмах покрет правцем Мрмош - Голубовац - Пасјак, где ће се разместити са задатком извиђања и обезбеђења у правцу комуникације Трстеник - Крушевац;

3. батаљон одамх ће извршити покрет правцем В. Врбница - Мрмош - Голубовац - Пасјак - Риђевштица, где ће се и разместити држећи положаје на Погледу (к. 736), као и на к. 759, зв. Чикер, са задатком извиђања и обезбеђења у правцу Трстеника;

4. батаљон одмах ће извршити покрет правцем Жабаре - В. Врбница - Мрмош - Голубовац, где ће се и разместити са задатком извиђања и обезбеђења у правцу комуникације Трстеник - Крушевац.

Јединицама батаљона је наложено да одмах по поседуња нових положаја доставе извештаје Штабу Бригаде, који се налазио са болницом у селу Риљевина.

У току 22. септембра, све јединице бригаде су извршиле покрет и батаљони су посели своје положаје, па је, 23. септембра, Штаб 6. српске бригаде послао опширан извештај Штабу 2. пролетерске дивизије.

"Према прикупљеним подацима, Немци и белогардејци су напустили Врњачку Бању ире 4 дана. На том сектору сада се не налази непријатељ. Јуче су се налазили четници, око 50, у селу Лесковица и када су осетили наше јединице повукли су се у правцу Трстеника. Јуче је бомбардован мост на Ибру, код Крајева и Трстеника, четници се налазе у Медвеђи и у В. Дренови; њихових делова није се опајало с оне стране Мораве." (220)

О размештају јединица према издатом наређењу у извештају даље пише:

"... Наш 1. батаљон, који је био претпрошле ноћи у акцији у селу Латковац, растерао је четничку банду којих је било

око 60. Овом приликом ухватили су 6 иаоружаних четника које су предали Команди места у Александровцу; других жртава није било ни са једне ни са друге стране. За последња 3 дана јединице наше Бригаде су ухватиле ненаоружаних око 120 четника, од којих смо већи број предали Командама места, а врло мали број задржали у јединицама.

С обзиром да су јединице 6. српске добиле задатак извиђања и осматрања комуникација и кретања непријатељских снага, Штаб 6. српске бригаде је, 24. септембра, обавестио Штаб Дивизије, да су 23. септембра прошла два воза од Крушевца ка Краљеви и колона камиона до Трстеника са Немцима, а да се у Трстенику налази немачка јединица са око стотину Немаца. У међувремену је и Штаб Дивизије, у циљу спречавања манервисања непријатељских снага, наредио да се изврши диверзија на прузи, дајући задатак бригадама да на неколико места поруше нругу на релацији Сталаћ - Крушевац - Трстеник - Краљево." (221)

Процењујући тако ситуацију, Штаб 2. пролетерске дивизије је издао заповест и наредио јединицама да поседну положаје на комуникацијама:

- 3. српска бригада на комуникацији Крушевац - Сталаћ;
- 4. иролетерска на комуникацији Крушевац - Трстеник
- 6. српска бригада на комуникацији Крушевац - Трстеник, са задатком рушења обадве комуникације, железничке и друмске.

Напад четника на Шесту српску бригаду

Као што је процењивано, четничке снаге у јачини од 2.000 до 3.000 људи су, 24. септембра, пошле у напад на положаје 6. српске бригаде, са циљем да продру на територију на десној обали Западне Мораве. Четници су били одморни, добро наоружани са митраљезима и минобацачима и припремљеном подршком нсдићеваца, немачких тенкова и артиљерије. У ратном операцијском дневнику 6. српске бригаде, записано је: "... 24. септембра 1944. године ... Око 12,15 часова непријатељ је напао на нашу Бригаду у три правца, и то на Голубовац - Риђевшицу и Дренову ... Успео је да нас одбаци са положаја и погисне на

линију: Горњи Ступањ - Гаревина - Суботица - Трнавци, где смо спречили даље надирање.

Људство, иако мало, показало се врло борбено.

У борби смо имали губитака, и то: погинулих, рањених, дезертираних, заробљених. Непријатељ је имао 10 мртвих и више рањених..."

У овој борби у четничком нападу, у Операцијском дневнику 4. батаљона 6. српске НОУ бригаде, је записано:

"24. септембар 1944. год. отпочела је борба у селу Омашници и то 2. чета. И остале чете су примиле борбу у селу Голубовцу. Јачина непријатељских снага била је: 6. батерија са наоружањем, и то: 2 тешка бацача и 12 пушкомитраљеза. Борба је трајала од 10 часова до мрака. Ми смо одступили пред многобројним и наоружаним непријатељем. Око 12 часова, ноћу, добили смо покрет са положаја из села Виткова до села Гаревина. У исто село смо се сместили, а 3. чета истог батаљона отишла на положај, и то на коту 261, такозвану Величковица. У истој борби погинула су 4 друга, а 4. су рањени. Међу којима командир 1. чете Илић Гвозден и комесар исте чете Крстић Данило." (223)

У наређењу Штаба Дивизије, 25. септембра каже се, да су четничке снаге у јачини од око 2.000 до 3.000 људи нападе на јединице бригаде, 24. септембра у 12 часова; да је непријатељ добро наоружан, а да 6. бригада нема довољно муниције и да је приморана на повлачење. Процењује се да непријатељ има намеру да се ухвати масива Копаоника на којем простору би могао да води герилски рат. Дајући бригадама задатак, 6. бригади наређује да даје колико може отпор, а у случају повлачења, да се повлачи правцем: Гаревина - Себечевац, 4. пролетерској бригади да хитно пошаље батаљон који има у резерви у помоћ 6. бригади, а осталим баталјонима да пођу у напад и туку непријатеља са правца Врбница - Голубовац - Тулеш у десни бок и из позадине, дајући даље задатак, да заједно са 6. српском бригадом не дозволи, ако је могуће, повлачење четника ка Копаонику. Сличан задатак је према датој ситуацији дат 3. српској бригади.

Наређење је било јасно, али га је врло тешко било остварити. Бригада се по први пут нашла у таквој ситуацији да води борбу против надмоћнијег и добро наоружаног непријатеља. Утолико је било теже, што је још увек у Бригади био велики број бораца без оружја. Штаб Бригаде је издао кратка наређења

командантима батаљона, а онда су се штабови батаљона и Штаб Бригаде најхитније упутили ка положајима батаљона и чета, где су на лицу места одредили линије са којих нема повлачења и где се непријатељ мора задржати. поштитчки комесари и скојевски руководиоци су у ходу давали задатке комунистима и скојевцима. Преносили су задатке као обавезу и завет, да се пред четницима не сме попустити. (224)

Испред Транавача и осталих положаја, непријатељ је зауатављен. Комунисти и скојевци су били испред строја и давали пример, припремајући положаје за одбрану. Четници су заустављени, али су понављали нападе, покушавали су и да заобиђу положаје јединица 6. бригаде, да их разбију обухватом са крила и бокова, али им то није пошло за руком. Борба је цело слеподне све више добијала у интензитету. Јединице Бригаде су успеле да одрже своје положаје до доласка батаљона 4. пролетерске, што је имало поред борбеног ојачања и морално дејство код бораца 6. бригаде. Батаљон 4. пролетерске бригаде са собом је донео 20 нушкомитраљеза, више оружја и муниције и предао јединицама 6. бригаде. Иначе муниција је била на измаку. Четници су коначно заустављени и нису успели да се пробију преко Расине. Доласком јединица 4. бригаде, јединице 6. и 4. бригаде, увече, 24. септембра, прелазе у противнапад. По два батаљона из обадве бригаде су напала на четничке положаје. Четници, којима су у иомоћ биле пристигле и неке недићеве јединице, почели су да узмичу. Очекивали су да ће их сутрашњи дан и подршка немачких тенкова и артиљерије спасити. И поред јаке артиљеријске ватре, којом су Немци подржавали четнике, 2. и 3. батаљон 6. бригаде су наступали преко Горњег Ступња ка Шогољу.

Отпор 6. бригаде био је неочекивано храбар и успешан, с обзиром на све околности. Цео руководећи састав Бригаде је служио примером. Ситуација је била таква, да се и командант Бригаде Видо Шошкић, обилазећи положаје батална и чета, сусрео са четницима и сам са куриром прихватио борбу, док није пристигао заштитни вод Бригаде.

И поред сталног контакта и издавања наређења штабовима батаљона и командама чета на лицу места, Штаб 6. бригаде је успевао да издаје и писмена наређења јединицама. После борбе са четницима, 24. и у току ноћи и између 24. и 25.

септембра, Штаб Бригаде је у духу неређења које је добио до Штаба Дивизије, 25. септембра, издао следеће наређење јединицама:

"1. батаљон и даље ће остати на досадашњој просторији, с тим што ће испитати правац Витково - Александровац - Дренча - Веља Глава; на овом правцу тачно прикупити податке, јер с падом мрака на овом правцу ћемо вршити напад на непријатеља;

2. батаљон одмах по пријему заповести извршиће покрет правцем Доњи Ступањ - Мешево и разместити се у средини или јужном делу села Мешева, хватајући везу са III српском бригадом која ће се налазити у селу Мешеву;

3. батаљон одмах по пријему ове заповести испитаће правац Боботе - Тржац - Ратаје - Тулеш; о овим правцима прикупити податке о непријатељу где се налази, јер ћемо вероватно овим правцем вечерас нападати;

4. батаљон извршиће покрет правцем Гор. Ступањ - Доњи Ступањ - Дољане, где ће се и разместити (225/226)

Болница, бригадна интендантура, коморе 1. и 3. батаљона, кретаћ се са 4. батаљоном и размјестиће се у село Дољане.

Командант бригаде кретаће се са 1. и 3. батаљоном, остали делови Штаба Бригаде кретаће се са 4. батаљоном и разместиће се у село Дољане."

И следећег дана, 26. септембра, дошло је до борбе са четницима.

Непријатељ је на читавом сектору извршио напад, био је врло јак. Бригада се морала повући преко реке Расине у села Витановац - Јабланица. Непријатељ је извршио напад уз припомоћ авијације. У тој борби Бригада није имала жртава, а непријатељ је имао губитака.

Јединице Бригаде су се разместили на просторији Јабланица - Витановац, тако да су се два батаљона лоцирана у Јабланици, а два батаљона у Витановцу. У току 27. и 28. септембра, јединице Бригаде нису имале сукоба са непријатељем. али их је, 27. септембра, немачка авијација надлетела и узнемиравала.

У протеклим борбама са четницима Штаб 6. српске бригаде је, 29. септембра 1944. године, упутио извештај Штабу 2. пролетерске дивизије, који гласи:

"У борбама које је наша Бригада водила поеледњих четири - пет дана на Тулешу и Парлогу имали смо иет мртвих и 15 рањених, од којих 7 теже, несталих око 50.

У тим првим борбама дошло је до извесних колебања и напуштања редова Бригаде, мада се стање врло брзо стабилизовало, захваљујући свакодневном раду руководећег састава и активностима партијске и скојевске организације."

На основу наређења Штаба Дивизије 6. бригада је извршила покрет са простора Јабланица - Витановац и посела положаје на линији: Жабаре - Парлог - Водица - Доњи Ступањ - Себечевац - Вујино Брдо - Павлово Брдо, добијајући задатак да будно прати ситуацију и одржава везу са 4. пролетерском бригадом, која је била на десном крилу и у случају потребе спремна да јој садејствује. Јединице Бригаде су се на овим положајима разместили: 1. батаљон у селу Витановцу са задатком да обезбеђује болницу и комору, 4. батаљон на положаје у рејону села Максиће за садатком да успостави и одржава везу са јединицама 3. српске бригаде и држи положај на правцу Парлог - Водице, 2. батаљон се сместио у рејону села Дебељаци, са задатком да држи положаје ка к. 334, а 3. батаљон се разместио у рејону села Себечевац, са задатком да држи положај на Вујином Брду. Бригада је на овим положајима остала, не водећи борбу са непријатељем до 2. октобра 1944. године. У Бригаду је, 1. октобра, дошла попуна од 39 бораца, који су распоређени по батаљонима." (227/228)

Борбе на простору Жабаре - Парлог

Бригада се после борби и маршева сређивала на положајима које је посела 29. септембра, уз стално извиђање, осматрање и прикупљање података о непријатељу. Одржавани су партијски и скојевски састанци, четне и батаљонске конференције и користило се слободно време за обуку младих бораца. Руководство Бригаде је успоставило везу са народом у селима Расине, на простору где су биле јединице Бригаде.

Поново су, после три дана, ирипремили напад на простору где су биле јединице Дивизије. Организовале су се четничке и недићевске јединице и са више од 15 тенкова, у којима је била немачка посада, 2. октобра 1944. године, пошле су у напад

правцем: Мешево _ Дољане - Себечевац, и правцем: Голубовац - Жабаре - Парлог. Непријатељ је напао на положаје јединица 3. српске бригаде. На јединице 6. српске бригаде напао је са око 1.000 људи и девет тенкова око 11 часова.

Из извештаја Штаба 6. бригаде који је послао Штабу 2. дивизије, у 14,30 часова, види се да су јединице Бригаде држале положаје на Парлогу, Црном Врху и Павловом Брду, где воде борбу са непријатељем, као и то да држе косе и доминантне положаје изнад Дољана и Црног Врха. И док су јединице Бригаде водиле борбу са четницима и недићевцима, девет немачких тенкова су са једним борним колима избили у рејон села Себечевац. Најжешћи напад је извршен на јединице 2. и 4. батаљона. На положајима Максићи - Парлог се налазио 2. батаљон а до њега 4. батаљон. Четници и недићевци су силовито нападали уз подршку немачких тенкова, па су батаљони Бригаде, по наређењу Штаба Бригаде, рокирани на суседне положаје.

Истог дана, 2. октобра, Штаб Бригаде је послао други извештај Штабу 2. пролетерске дивизије, у којем га, између осталог, извештава и следеће:

"Непријатељски тенкови 4 - избили су у село Себечевац, ми смо рокирали батаљон према Павловом брду и остали на тим положајима, а са друга два батаљона водили борбу на Парлогу и на косама изнад Жабара, јер је непријатељ са два иривца од В. Врбнице и Жабара у две колоне нападао. Пред вече су се тенкови повлачили преко Дољана у правцу Врбнице и Мачковца. Ми се налазимо сада на старим положајима: Водице - Парлог к. 401 - к. 356 и к. 273 и на косама изнад Дољана, оријентишући се према непријатељу. (229)

Бригада је остала на овом терену до 7. октобра. Претходно, 5. октбра, стигао је допис од Штаба 2. пролетерске дивизије, у којем су обавештене јединице Дивизије, да је Главни штаб НОВ и ПО Србије, поставио именовано руководство у 6. српској бригади: Вида Шишкића за команданта Бригаде, Радомира Бурића за начелника Штаба Бригаде, Мира Распоповића за политичког комесара, Ђорђију Недића за помоћника политичког комесара, Ива Пековића за обавештајног официра и Вида Матановића за интенданта Бригаде. Сви ови другови су дужност обављали од дана формирања Бригаде, а сада је то и званично потврђено ид Главног штаба НОВ и ПО Србије,

с тим што је у допису наглашеио да штабови бригада упознају своје јединице о овим постављењима.

По наређењу Штаба 2. пролетерске дивизије, све бригаде су требале да се рокирају са дотадашњих положаја, јер су на тај сектор пристигле и јединице 24. српске ударне дивизије. У духу тог наређења, Штаб 6. српске бригаде је, још 5. октобра, добио припремно наређење за припрему јединица за покрет, а 7. октобра 1944. године и наређење за покрет, које гласи:

"... VI српска бригада разместиће се на нросторији Мали Шиљеговац - Бован - Ломница са задатком дејства на комуникацији Крушевац - Сталаћ."

У циљу извршења предњег, Штаб 6. српске бригаде издао је наређење батаљонима:

- 1. батаљон је добио задатак да изврши покрет, правцем: Тулар - Ратаје - Г. Ступањ - Витановац - Наупаре, одатле најкраћим путем за Мали Шиљеговац, где ће се разместити, са задатком дејства на комуникацију Крушевац - Сталаћ;

- 2. батаљон кренуће правцем за 1. батаљоном и разместити се у рејону Мали Шиљеговац, са истим задатком, као и 1. батаљон;

- 3. батаљон, да се креће маршутом за 1. батаљоном и да се размести у рејону с. Ломнице, са задатком обезбеђења неборачког састава Бригаде;

- 4. батаљон је добио задатак да изврши покрет маршутом за 1. батаљоном и размести у рејону села Бован, са задатком дејства на комуникацију Крушевац - Сталаћ.

Батаљонима је саопштено, да ће у току марша добијати допунска наређења и да покрет изврше 8. октобра, у 6 часова ујутру. (232)

У току марша, приликом прелаза од Витановца - Наупаре на коси, непријатељ који је био на Шавранским косама тукао је колону, тј. нашу болницу коју је приметио и том приликом нанео нам жртве: један погинули и осам рањених од којих четири теже.

Већ 9. октобра, Штаб 2. пролетерске дивизије је послао бригадама наређење, које садржи нове елементе везано за борбе које су водиле друге јединице на ширем простору јужне Србије.

12. октобра, 6. бригада је добила иаређење од Штаба Дивизије да се повуче са положаја које је држала на нрузи и изнад пруге Крушевац - Сталаћ и да изврши покрет на иростору Пародин-Љуптен. То је био један од дужих и тежих маршева, да би сутрадан, 13. октобра, наставили даљи покрет на иростору Витановац - Јабланица - Куици и коначно посела положаје у рејону села Ломница - Буковица - Наупара - Јабланица, одакле ће учествовати у борби за ослобођење Крушевца. (235)

Бригада у борби за ослобођење Крушевца

Када је добила наређење од Штаба Дивизије, Штаб 6. бригаде је, 13. октобра, издао следећу заповест јединицама Бригаде:

"У вези новонастале ситуације наша Бригада има да продужи марш на просторију Витановац - Јабланица - Куици са задатком недозвољавања непријагељу да се са леве обале Расине пребаца на десну. У том циљу наређујемо:

I. - 1-и батаљон са просторије на којој се сада налази кренуће правцем Пољаци - Дворане - Трмчаре - Ломница - Наупаре - Јабланица, гдје ће се разместити држећи положаје на најпогоднијем месту до Расине;

II. - 2-и батаљон са просторија на којима се сада налази кренуће правцем 1-ог батаљона и разместиће се у селу Купци, са десне обале Расине у источни део села, држећи положаје на најпогоднијем месту до Расине;

III. 3-и батаљон кренуће правцем 1-ог батаљона и разместиће се у селу Витановац, држећи положаје на најпогоднијем месту до Расине и косу Ђуровицу;

IV. 4-и батаљон кренуће правцем 1-ог батал>она и размјестиће се у селу Витановац, држећи положаје на најпогоднијем месту до Расине;

V. Болница и интендантура, као и Штаб Бригаде, разместиће се у селу Јабланица;

VI. На правцу нашег кретања посгоји вероватноћа да има негде непријатеља, те ће батаљони у току марша бити повезани, а батаљон који се буде кретао на челу колоне кретаће се наступним маршем;

VII. Покрет извршити тачно у 10 часова."

У току 14. октобра, јединице Бригаде су ухватиле 15 четника које су предали Команди места Буци. У међувремену, ноћу између 13. и 14. октобра, Штаб Бригаде је послао два извиђача у Крушевац да се дочепају "живог" језика. Како је текла та акција, записао је Радомир Бурић, тада начелник Штаба Бригаде: (236)

"... Патроле и извиђачи су крстарили по терену. Два извиђача, ноћу између 13. и 14. октобра одлазе у Крушевац да ухвате живог Немца ... Ушли смо у град - причају извиђачи. Стигли смо до кафане Гледстон. Ограђена је високом тарабом. Немаца је пуна. Вечерају и пију. Један је изашао и поред тарабе обављао физиолошке потребе. Кундаком сам га лупио по глави. Пљоштимце. Пао је без гласа. Разоружали смо га. Онесвешћеног, изнели смо га мрачним улицама из града. Када се освестио рекао је нешто на немачком. Хтео је да побегне. Везали смо га и после дужег путовања предали Штабу Бригаде. Посведочио је да се у Крушевцу налазе Немци и Калабић са четницима. Родом је био из Хамбурга, стар 23 године. Молио је да га не убијемо. Наши га нису стрељали. касније је оправљао пушкомиграљезе и обучавао возаче моторних возила".

У нападу на Крушевац учествовале су јединице 2. пролетерске дивизије, заједно са јединицама Црвене армије. Штаб Дивизије у Оиерацијском дневнику је забележио, да су у Крушевцу и околини биле непријатељске снаге: немачке, четничке, недићевске и белогардејске у јачини око 5.000 војника. За напад на Крушевац, јединице Дивизије су добиле задатак 14. октобра 1944. године.

Наређење за напад 6. српска НОУ бригада је добила око 18 часова и одмах пошла у напад у захвату комуникације која је водила од Бруса и Блаца ка Крушевцу: 1. и 2. батаљон су пошли правцем преко села Гари и Вучака, а 3. и 4. батаљон долином Расине преко Обилићева. У борби за ослобођење Крушевца одржавали су везу са јединицама 4. пролетерске бригаде на левом крилу, а на десном су усоставиле везу са 32. пуком Црвене армије и са стрељачким пуком 19. вороњешкошуменске дивизије - јединицама Црвене армије које су нападале на Крушевац. Јединице 6. српске бригаде су на овом сектору водиле борбу са

немачким и четничким јединицама. У току ових борби, Кесеровић је своје снаге усредсредео у борбу са јединицама 4. пролетерске и 6. српске бригаде на прилазу граду и на комуникацијама које су водиле ка Крушевцу. (237)

У ослобођени Крушевац су ушле и јединице 6. српске бригаде и заједно са јединицама Црвене армије прославиле ослобођење града. У Крушевцу Бригаду је народ врло срдечно дочекао, а такав је био и сусрет припадника Бригаде и Црвеноармејаца. Борци и руководиоци Црвене армије и народноослободилачке војске Југославије и овде, у ослобођеном Крушевцу, врло срдечно су се сретали, грлили и љубили, мењали наоружање и друге предмете.

У борбама за ослобођење Крушевца, из 6. српске бригаде, погинули су: Властимир Јаврић, Јанко Тмушић, Љубомир Трифуновић, Војислав Манојловић, Душан Станојевић и Мирослав Марић.

После ослобођења Крушевца, Шестој српској ИОУ бригади је наређено да један свој батаљон остави у Крушевцу као посаду, а са једним батаљоном крене према Трстенику, 17. октобра изјутра. Наређено је свим јединицама које координирају са јединицама Црвене армије да воде рачуна о развоју ситуације код јединица Црвене армије и према томе се управљају. Нарочито је скренута пажња да наше јединице не закашњавају у покретима, већ да у одређено време стигну на додељене им просторије, изузев оправданијих разлога, у случају већих борби итд.

Наређењем Штаба 2. пролетерске дивизије два батаљона 6. српске бригаде су привремено придодати и стављени под команду 4. пролетерске бригаде. Ово придодавање је учињено из разлога што је 4. бригада добила један од тежих задатака. Штаб 6. српске бригаде је одржавао сталну везу са своја два батаљона и пратио њихов борбени пут за време док су били придодати 4. бригади. У том циљу су чланови Штаба Бригаде обилазили ова два батаљона, а начелник Штаба Бригаде Радомир Бурић је највише времена био са њима.

У Крушевцу је остао 3. батаљон 6. бригаде, 2. батаљон је са Штабом Бригаде извршио покрет у правцу Трсеника и Врњачке Бање, а два батаљона 1. и 4. пошли су правцем: Глободер - Бучје - Брезовица, са задачком да уз пут чисте терене од непријатељских остатака.